1849. N°. ZEG

LEYDSCHE COURANT.

De Courant wordt Maandag, Woensdag en Vrijdag uitgegeven. Die van Maandag komt uit Zaturday avond.

VRIJDAG, 19 JANUARIJ.

De Prijs der Courant is f 12 in het jaar; de afzonderlijke nommers worden tegen 10 Centen afgegeven.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

LEYDEN, 18 Januarij.

De *Staats-Cour.* van gisteren deelt de volgende Staat mede van de opbrengst der middelen in de twaalf maanden van 1848, tegenover die van 1847.

	1848.	1847.	Meerder in 1848 dan in 1847.	Minder in 1848 dan in 1847.
Directe belastingen	f 18,931,536.03	f 18,477,490.99½	f 454,045.03½ (*)	»
Imposten op uitgaande regten, scheepvaartregten, muur-, ton- en bakengeld	194,879.34	5,048,173.62½	»	f 853,294.28½
Accijnsen	996,332.27½	18,325,884.46	670,447.81½	»
Registratie-, zegel-, successie-regten, enz.	487,739.33½	10,119,074.89½	»	631,335.56
Regt van waarborg op gouden en zilveren werken	130,654.88	139,620.95	»	8,966.07
Posterijen	1,367,437.73	1,397,226.12½	»	29,788.39½
Loterijen	391,019.50	544,836.00	»	153,816.50
Totaal	f 54,499,599.09	f 54,052,307.05	f 1,124,492.85	f 1,677,200.61

(*) Dit meerdere vloeit voort uit 8 en 10 pCt. voor kwade posten op het personeel en patentregt vroeger gekort, doch nu onder de opbrengst begrepen, volgens de wet van den 29sten Julij 1848.

Z. M. heeft bij continuatie benoemd tot leden der Kamer van Koophandel alhier de Heeren S. J. le Poole, J. Zuidberg en M. G. ten Sande.

In de gemeente Beide Katwijken c. a., bedroeg op 1 Januarij 1849 de bevolking 5,077 zielen, als: 2,542 van het mannelijk en 2,535 van het vrouwelijk geslacht.

Gedurende den jare 1848 zijn in die gemeente geboren 218 kinderen, en overleden 159 personen.

— Het ijs was, volgens de rivier berigten, te Pannerden doorgedreven, en op de Waal tot Gorinchem toe overal losgegaan, zoqals ook op den Neder-Rhijn en Lek van het Lekschc Veer tot voor Wageningen. Meer benedenwaarts was het langzaam drijvende. Te Wijk bij Duurstede had hetzelve zich na in beweging te zijn geweest, wederom gezet. Te Schalkwijk en Vreeswijk was het zonder beweging. Op de laatsgenoemde riviertakken bestond eene aanmerkelijke rijzing in den waterstand, doch alle waterkeeringen waren in voldoenden staat gebleven. Op den IJssel begon het water langzaam te wassen. In den mond dier rivier te Westervoort zat het ijs nog vast. Te Deventer was het tusschen den 14den en 15den losgeraakt en doorgedreven. Te Wijhe, Katerveer en Kampen was nog geen verandering in de ijsbezetting ontstaan. Op de Maas was van Grave af overal het ijs opgebroken; de lagere puhten te Heusden, Woudrichem, enz. waren nog met vast ijs bezet. Tusschen Gorinchem en Hardinxveld was eenige beweging in het ijs gekomen en het water vallende; ook zou het tot de Killen behoorende Steurgat vrij geworden zijn, waardoor aan het afkomend ijs en water een uitweg geopend zou wezen.

— De *Landh. Cour.* bevat eene vergelijking van twee boerderijen op den Wijkerpoom, in grootte en aard der landerijen gelijk. Op de eene worden 's winters opgestald 8 melkkoijen, 8 bokkelingen en 8 kalveren en gevoegd 200 schaapen in 2 kooijen gehouden; de paarden staan er altijd op stal, omdat 't weiland afgelegen is; de paarde- en varkensmest wordt vereend met de schaapskooijen, die 3 maal weeks worden gestrooid, telkens met 2 karren mest en 8 karren heideplaggen of graszoden; dit geeft jaarlijks 3000 kar mest, die in 't najaar voor rogge en in 't voorjaar voor boekweit en haver teelt wordt ondergeploegd; de stroomest, dien 't rundvee levert, 300 voer omstreeks, is bestemd voor 't land, waarop aardappelen, wortelen en andere zomervruchten worden verbouwd.

Op de andere hoeve houdt men 5 melkkoijen, 4 bokkelingen, 5 kalveren, en 120 schapen in 2 kooijen. De paarden loopen zomers op 't weiland; de schaapskooijen worden 2 maal weeks gestrooid met 8 karren heideplaggen of graszoden, doch ook vaak met zand of bouwaarde; dit geeft jaarlijks 2000 kar mest. In den herfst wordt het land, bestemd voor rogge, zonder bemesting geploegd en dan bezaaid, en in Nov. en later overgemest tot gedeeltelijke dekking; in 't voorjaar wordt de mest voor haver en boekweit ondergeploegd; de stroomest dien 't rundvee levert, ongeveer 160 voer, wordt steels tot overbemesting gebruikt, deels tot bemesting der zomervruchten.

En wat is 't gevolg dezer verschillende behandeling? Bij gelijke verdeeling der bouwlanden, bragt in 1848 de eerste boerderij aan veldgewassen op f 2791.50, de tweede f 1847.

Hoeveer men zijn veestapel vergroot en zijn mest goed gebruikt, des te meer kan men op een goed gewas rekenen.

— Men leest in de Engelsche bladen van een zeer groot varken dat te Landport digt bij het station van den Zuiderkust-Spoorweg te zien was. Het was van het Hampshire ras, had van den kop tot de staart eene lengte van 9 Engelsche voeten, ruim 2 Ned. el en 7 palmen, en de omtrek van zijn buik bedroeg 7 Engelsche voeten of ruim 2 Ned. el. Men schatte zijn gewigt op 840 Engelsche ℔, of ruim 280 Ned. en meende dat het beest nog wel 200 Engelsche ℔ of ruim 90 Ned. in gewigt zou kunnen toenemen.

's GRAVENHAGE, 18 Januarij.

Z. M. heeft bij continuatie benoemd tot leden der Commissie van Landbouw in Zuid-Holland, Jhr. Mr. D. P. J. van der Stael van Piershil en A. Slotemaker, en Mr. A. T. Prins, in plaats van wijlen Jhr. Mr. O. P. Baron Groenink van Zoelen van Riddenkerk.

— De Koning van Hanover heeft aan den Baron de Roisin, Luitenant Gen. in Nederlandsche dienst, het Grootkruis der Koninklijke Guelfen-Orde geschonken.

— Ingevolge art. 5 der additionele artikelen van de Grondwet, houdt men zich, naar men vernoemt, tegenwoordig bij het Ministerie bezig met het ontwerpen der organieke wetten die aan de Staten Generaal, in hunne eerste zitting, zullen worden aangeboden. Daartoe behooren: 1°. het ontwerp van wet regelende het kiesregt en de benoeming van Afgevaardigden ter Eerste en Tweede Kamer; 2°. dat der provinciale en gemeentewet, 3°. dat betreffende de verantwoordelijkheid der Ministers, 4°. dat tot uitoefening van het regt van vereeniging en vergadering, enz. Er zijn bovendien een aantal andere ontwerpen van wet in bewerking; zoodat de aanstaande zitting der Staten Generaal, naar men verwacht, geruimen tijd zal duren.

AMSTERDAM, 17 Januarij.

Op den 14den dezer overleed de Heer B. Hulshoff, Ridder der orde van den Nederlandschen Leeuw, als Schrijver, als Hoofdbestuurder van de Maatschappij van 't Nut van 't Algemeen en in andere betrekkingen zeer veel nut heeft gesticht.

— In de Vergadering der Derde Klasse van het Kon. Nederlandsch Instituut, van den 2den October 1848 nam de Klasse met belangstelling kennis van eene Verhandeling *over de voorschriften van het Romeinsche regt betreffende lijdenden aan ziekten en ligchaamskwalen*, haar door het medelid den Heer Mr. C. J. van Assen toegezonden.

De schrijver wees daarbij op de zorg waarmede de Romeinen reeds vroeg de verhinderingen beschouwden, welke in het nakomen van burgerpligten door ziekte waren ontstaan. Men denke aan den morbus sontieus der XII tafelen. Ook bij het verpligt aanvaarden of waarnemen van lastposten ontschuldigde ongesteldheid, valetudo. Wilde men zich deswege van eene voorlij

ontslaan, zoo moest de Praetor daaromtrent onderzoek instellen. Aan de scheidsmannen werd mede uitstel verleend wegens ongesteldheid. Ook bij onvervulde lastgeving was ziekte verontschuldiging.

Wat de inrigtingen voor zieken betreft, zoo blijkt het uit de Pandecten, dat de geneesheeren zelven in hunne huizen wel zieken ontvingen, om ze te verplegen (maisons de santé). Ziekenhuizen, nosocomia, worden ook bij Justinianus uitdrukkelijk vermeld.

De Heer N. C. Kist las in de daarop volgende zitting, den 16den October ll. eene Verhandeling, ten opschrift voerende: *John Robinson, Predikant der Leydsche Brownisten-gemeente, de moederkerk der Engelsche Independenten, en grondlegster der kolonie Plymouth in Noord-Amerika.*

De aandacht des sprekers was op dit onderwerp bijzonder gevestigd geworden door een, voor eenigen tijd in Noord-Amerika uitgegeven werk: Chronicles of the Religion Fathers of the Colony of Plymouth from 1602 to 1625 enz. by Alex. Young. Boston 1841. Het betreft een aanzienlijk getal Engelsche dissenters, bekend onder den naam van Brownisten, die, in de jaren 1607 en 1608 genoodzaakt hun Vaderland te verlaten, in Nederland eene schuilplaats vonden gedurende bijna 20 jaren, bepaaldelijk te Leyden eene bloeijende gemeente vormden, doch van daar zich naar Noord-Amerika heen begaven, waar zij de later zoo bloeijende Plymouth-kolonie gesticht en voor den bloei van Nieuw-Engeland den grondslag gelegd hebben.

Het verblijf te Leyden en de bloei van de Engelsche kolonie aldaar werd eerst door den Heer Kist besproken. Het verband waarin zij stond tot de zoogenaamde Brownisten kwam verder ter sprake, waarbij ook de bijzondere verdiensten van Robinson werden gehuldigd. Daarna werd aangetoond, hoe die gemeente de kiem en kern in zich besloot, uit welke de kolonie Plymouth in Noord-Amerika, en alzoo de latere bloei en welvaart van Nieuw Engeland, zelfs van geheel Noord-Amerika zijn ontsproten. Welke de redenen waren, die de Engelsche Kolonisten deden besluiten, Leyden voor Noord-Amerika te verwisselen, is meer dan eens gevraagd. Onderscheiden oorzaken schijnen daartoe te hebben zamengeloopen. Het vertrek van een groot gedeelte der gemeente uit Leyden werd verder beschreven. Vlijtig zijn daarna de onderscheiden blijken aangaande het verblijf van Robinson en zijne gemeente te Leyden, zoo als die in de stedelijke archiven nog voorhanden zijn, aangevoerd.

Robinson had zich bijzonder in zijne godgeleerde geschriften doen kennen als hevig tegenstander der Remonstranten. Zijne werken zijn zeldzaam. Hij verdedigde in dezelve de afscheiding zijner gemeente van de kerk van Engeland, en gaf later eene verdediging van de leer dier Christenen, die Brownisten of Barrowisten genoemd worden; dat is: de leer zijner eigene gemeente.

In de Vergadering van den 30sten October ll., sprak de Heer Reynaards *over het kerkregt als wetenschap voor het academisch onderwijs*; sprekende over den aard en omvang dezer wetenschap, over de behoefte van het academisch onderwijs in dezen, en de bezwaren die zich daarbij opdoen.

Met groote belangstelling werd deze voordragt gevolgd. Er werd opgemerkt, dat het behandelde onderwerp in naauw verband staat met de inzigten en meeningen over het universitair onderwijs in het algemeen. Moet de universiteit alle onderwijs in alle deelen der wetenschappen omvatten? zoo ja, dan mag ook het onderwijs in het Kerkregt niet ontbreken. Moet universitair onderwijs daarentegen gerekend worden, aan zijn doel te beantwoorden, wanneer het strekt om in de jongelieden de geschiktheid op te wekken, om, naar aanleiding van de gelegde grondslagen zelve, later zich toe te leggen op meer bijzondere gedeelten eener wetenschap, van welke zij de gronden en beginselen vroeger hebben leeren kennen? zoo zou men kunnen meenen, dat van de noodzakelijkheid van een bijzonder opzettelijk Academisch onderwijs in het kerkregt nog niet bepaald gebleken was. In welk verband het kerkregt staat met andere aanverwante wetenschappen, bijv. met historische godgeleerdheid, behoort zeker ook aan hem niet vreemd te zijn, die in het staatsregt over verhouding tusschen Staat en Kerk, over de verschillende stelsels van kerkbestuur zal handelen; doch voor de studerenden is eene even bijzondere kennis van dat alles nog geene behoefte.

Ten aanzien van den omvang van het kerkregt werd opgemerkt, dat het zoogenaamd kanoniek regt der middeneeuwen zich over alle onderwerpen van staats-, straf- en burgerlijk regt uitstrekte, zonder dat daarom deze ontwerpen van natuur veranderden en aldus tot den aard van het kerkelijk regt behoorden. Het kanoniek regt omvatte alles en stelde in handen der Pauselijke hierarchie eene soort van algemeen regt daar, wat tegen het wereldlijke Romeinsche regt werd overgesteld. Men meende, dat deze zoo geheel historische beschouwing bij dit onderwerp niet uit het oog behoorde te worden verloren.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 16 Januarij.

De President der Republiek heeft eene som van 50,000 francs doen toekomen aan de hier ter stede gevormde maatschappij, die ten doel heeft in alle arrondissementen dezer hoofdstad model-woningen voor werklieden op te rigten, ter vervanging van de ongezonde verblijven, waar thans vele huisgezinnen uit de arbeidende klassen zich in moeten behelpen.

— In de zitting van gisteren is een aanvang gemaakt met de beraadslagingen over het invoeren eener opklimmende belasting op de successie-regten en op de schenkingen.

— De langverwachte rekening en verantwoording van de uitgaven der voorloopige Regering van 24 Februarij tot 11 Mei, is thans aan de leden der Nationale Vergadering overgelegd. Eene som van 550,000 fr. voor het Ministerie van Binnenlandsche Zaken uitgegeven, kan niet behoorlijk verantwoord worden.

— De opbrengst der middelen heeft in 1848 bedragen 676,790,000, in 1847, 820,643,000 fr.; zoodat de vermindering verleden jaar bijna 144 millioen fr. geweest is.

— Het dagblad *la Patrie* deelt de volgende begrooting mede van den Heer Passy voor 1849. De ontvangsten zouden bedragen ruim 1,438 millioen fr.; waarvan men 43 millioen zou moeten aftrekken voor de afschaffing der belasting op het zout, waartegen voor uitgaven zou benoodigd zijn de som van ruim 1,677 mill. fr., zoodat er reeds meer dan 282 mill. zou te kort komen, behalve de aanvullende credieten die te zamen nog meer of min 55 millioen bedragen en waardoor dus het geheele te kort over 1849 tot de som van nagenoeg 337 millioen fr. zou klimmen.

— De staat der geldmiddelen levert alzoo welligt nog grootere zwarigheid op dan de ontbinding der vergadering, en zou wel een aftreding van het geheele Ministerie ten gevolge kunnen hebben.

— De Heer Marrast is weder tot Voorzitter der Nationale Vergadering gekozen met 477 tegen 221 stemmen.

— De post geeft sedert 1 Januarij hier ter stede dagelijks omstreeks 120,000 brieven uit, tegen 80,000 daags, vóór de vermindering van het porto.

— Er zou op de stoombooten die te Toulon worden uitgerust, bijna 8000 man naar Civita-Vecchia worden ingescheept.

— Volgens latere geruchten zouden de tijdingen omtrent de oorlogsuitrustingen te Toulon zeer overdreven zijn, en alleen ten doel hebben om met Spanje eene soort van eerevloot te vormen, om in tijd van nood den Paus, die van plan schijnt te zijn zijnen zetel van Gaeta, naar eene haven zijner Staten, hetzij Civita Vecchia of Ancona, over te brengen, tegen mogelijke gewelddadigheden te beschermen.

— De woedende Republikeinen gaan weder schrikkelijk tegen eene mogelijke Monarchie te werk. In een der clubs heeft zekere onverlaat met name Bernard, die in bloeddorstige dolzinnigheid den moordenaar van Rossi heeft durven prijzen, onder daverende toejuichingen verklaard, dat als er ooit een Caesar een aanslag tegen de Republiek durfde wagen, hij weten zou dat er even veel Brutussen als Democraten zouden zijn om hem te straffen.

— De Heer d'Alton-Shee, en Delescluse hoofdredacteur van het dagblad *La révolution démocratique et sociale* zijn slaags geweest. De eerste is aan hand, de tweede aan den arm gewond.

— Te Saint-Remi, schrijft de *Indépendance*, hebben zich twee jongens, de een Noël en de andere Gros geheeten, 14 en 12 jaren oud, uit nieuwsgierigheid in de diepe en uitgestrekte onderaardsche gangen der steengroeven begeven om dit doolhof, waar niemand zich in durft wagen, te doorkruisen.

Met een ellendige lamp zijn zij onbezorgd voortgegaan, soms door kleine gangen moetende kruipen en dan zich weder in ruime gewelven verliezende.

Eensklaps geeft Noël een vreeselijken gil, de lamp gaat uit, en zij bevinden zich in de stikdonkere duisternis. Zij schreeuwden te vergeefs, geen antwoord laat zich hooren, als de echo, die akelig door de gewelven weergalmt.

Zij trachten er uit te komen; bevende van vrees en hoop, gaan zij hand aan hand voort, en wonden zich door het vallen en stooten tegen de scherpe rotsen. Zoo gaan zij drie dagen lang in de duisternis, zonder voedsel en zonder water tot ze niet meer kunnen.

Zij lekken de wanden om eenig vocht te bekomen, hooren in de verte het dof geluid van den hamer der steenhouwers, waardoor zij de werkuren tellen en dag en nacht onderscheiden.

Eindelijk vallen zij, na tallooze pogingen om zich een uitweg te banen, in een diepe grot waar zij zich niet meer kunnen staande houden, uitgeput van vermoeijenis, honger en dorst, bevelen zij zich aan God en werpen zich in elkanders armen.

Noël zegt dat hij niet meer kan, dat hij den dood voelt naderen; zijn makker wil hem nog moed in spreken, doch krijgt geen antwoord en meent dat hij reeds gestorven is, gelukkig was het slechts eene flaauwte. Hij komt tot zich zelven, tracht te loopen maar is te zwak.

Acht vreeselijke dagen brengen zij in die holen door, en laatste naast elkander met onderwerping den dood wachtende, rekken zij nog het overschot hunner levenskracht door aan een wortel te knagen, die zij onder hunne voeten hadden gevonden, en spreken elkander van tijd tot tijd toe om te weten of zij nog leven.

Noël komt op het denkbeeld dat zij het lot zouden laten bepalen, wie gedood moest worden om zoo doende een te behouden, maar de ander wil liever sterven en bidden dat God hen ten dood bereide, en zoo storten zij als in biecht hun hart voor elkander uit, in afwachting van hun laatste uur.

Onderwijl hadden de betrekkingen steeds naar hen gezocht en waren door een afgescheurd stuk hunner kleeding dat men vond, hen op het spoor geraakt en vonden ze naast elkander reeds met de doodstrekken op het gelaat. Men heeft ze terstond verzorgd, maar zij zijn nog niet buiten gevaar.

SPANJE.

MADRID, 9 Januarij.

De Zitting van den Senaat is gisteren avond gekenmerkt door persoonlijken woordenstrijd tusschen de Generaals Narvaez, Figueras, Pavia en Cordova. Ileden heeft zich die strijd hervat. De Generaal Cordova heeft op nieuw het gedrag van den Generaal Pavia in Catalonië beschuldigd en zijne eigene krijgs-

verrigtingen aldaar in gunstig licht geplaatst. De Generaal Pavia zal dit wel niet onbeantwoord laten. Het is te hopen, dat het tusschen die Generaals tot geen uiterste zal komen.

— Den 7den dezer is Cabrera tusschen Vich en St. Hippolyte, door den Generaal Manuel de la Concha verslagen en heeft de vlugt genomen.

— Te Malaga is zeker dame, Mevrouw de weduwe Heredia, in 54-jarigen ouderdom overleden, nalatende 52 millioen realen, ongeveer 10 millioen Nederl., waarvan zij een vijfde gedeelte aan de armen vermaakt heeft. Haar lijkstoet, waarbij zich nagenoeg alle inwoners der stad aansloten, bestond onder anderen uit 1,875 werklieden van hare fabrieken, 93 kapiteins en zeelieden van hare toenmaals te Malaga in de haven liggende schepen, en 126 beambten van haar kantoor.

NAPELS.

De Koning heeft zijn verblijf en dat van zijn gezin naar Gaëta overgebragt, en bewijst den Paus steeds veel beleefdheid.

— Een Portugeesch schip is te Napels aangekomen, aan boord hebbende eenen buitengewonen Gezant van de Koningin van Portugal, die overbrenger is van brieven van H. M. aan den Paus, waarin hem velerlei dienstaanbiedingen gedaan worden.

— Te Messina heeft in den nacht van 26 op 27 December zulk een hevige orkaan gewoed, als niemand ooit had beleefd. Van de schepen die ter reede lagen, zijn 14 gezonken of hebben zulk eene zware schade bekomen, dat zij geen zee kunnen bouwen.

LUXEMBURG.

In den omtrek van Marche is een wolvenjagt gehouden, waarbij vier wolven zijn gedood, terwijl men nog naar een vijfde zoekt, die gekwetst ontkomen is.

OOSTENRIJK.

WEENEN, 10 Januarij.

Aan het Hof van den jongen Keizer te Ollmutz is de vroegere tafel-etiquette geheel verbannen; tot bewijs verstrekt, dat eene deputatie uit Triëst, uit kooplieden bestaande, aan den Keizerlijken maaltijd werd genoodigd. Aan het oude Hof te Praag, leeft men zeer stil en ingetogen.

— Gisteren is hier weder een nieuw legerbericht uit Hongarye openbaar gemaakt, volgens hetwelk de Oostenrijksche troepen den 2den onder den Overste van Mayerhofer bij Pancsowa eene schitterende overwinning op de opstandelingen behaald en hen geheel verslagen hadden. Denzelfden dag was Sillein door den Generaal Götz ingenomen en bezet, waarna die bevelhebber zijnen togt tegen Kremnitz en Schemnitz had voortgezet.

— Uit nadere berigten omtrent de inneming van Pesth blijkt, dat Kossuth benevens het comité voor de landsverdediging en de nog aanwezige leden van den rijksdag, in den nacht van den 4den op den 5den dezer, nadat de aan den Vorst von Windisch-Grätz afgezonden deputatie onverrigter zake was teruggekeerd, met het nog omtrent 10,000 man tellende Hongaarsche leger in stilte de stad verlaten en den weg naar Debrezin ingeslagen hadden. Den 5den waren de Oostenrijksche troepen binnengerukt en door de bevolking met gejuich ontvangen, terwijl nog dien eigen dag het 1ste legercorps in de rigting van Debrezin was voortgetrokken.

— De Veldmaarschalk Windisch-Grätz heeft bevolen, dat op het gezamentlijk vermogen van allen, die de partij van Kossuth nog dienen en met hem gemeene zaak maken, terstond beslag worde gelegd, opdat daarvan aan de Keizerlijke schatkist en ook aan bijzondere personen, die door de opstandelingen verliezen hebben geleden, de schade vergoed worde.

Hongarije bevindt zich in eenen zeer droevigen toestand, wegens de verregaande wreedheden en gruwelen der Croaten. Niet alleen plunderen zij, maar branden ook vele plaatsen geheel af, zoodat de hen volgende troepen niets overig vinden.

— Men zegt dat Deak en de Graven Casimir en Batthyany te Pesth zijn aangehouden en de laatste reeds doodgeschoten. De Graven Zichy die door het schrikbewind van Kossuth twee leden hunner familie hebben verloren, hebben geld op zijn hoofd gezet. Messaros en Zapary zijn krijgsgevangen. Er zijn hier eergisteren 700 Hongaarsche krijgsgevangenen aangekomen.

— De post tusschen Weenen en Pesth is hersteld, er zijn gisteren 60 centenaars [3,360 Ned. ℔] brieven naar Pesth gezonden, die in de laatste dagen opeengestapeld waren.

— De vrijwillige werving levert hier een menigte soldaten op.

— De fabrikanten klagen over de werkeloosheid, en de werklieden verhuizen in groot getal naar Amerika.

BOHEMEN.

Het studentencorps te Praag, hetgeen door het Landsbestuur aangeschreven was om zich als Akademisch legioen te ontbinden, daar de krijgsdienst niet strookt met de gewone bezigheden der studerende jeugd, en de Staat hunne hulp thans missen kon, heeft tegen deze aanschrijving geprotesteerd.

FRANKFORT.

14 Januarij.

In de zitting van het Duitsch-Parlement van gisteren hebben 59 Oostenrijksche Afgevaardigden geprotesteerd tegen elk besluit van het reglement, waarbij Duitsch-Oostenrijk uit den Bondsstaat wordt verwijderd; daar zij beweren, dat de vergadering tot eene dusdanige verdeeling van Duitschland ten eenenmale onbevoegd is, en verklaren, dat zij zullen voortgaan met zitting te nemen in de vergadering, slechts voor geweld te zullen wijken, en niet dan op uitdrukkelijk verlangen hunner Kiezers hun mandaat te zullen nederleggen.

In diezelfde zitting heeft de meerderheid zich voor het Ministerie van Gagern verklaard, ten opzigte der onderhandelingen met Oostenrijk, 261 tegen hebben het voorstel van de meerderheid van de Commissie voor de Oostenrijksche zaken aangenomen, en 224 hebben het verworpen, welk voorstel waartoe het Ministerie is toegetreden, door den Heer Wüllen is gewijzigd als volgt:

»De Nationale Vergadering verleent aan het Rijksministerie de magtiging door hetzelve in zijn programma van 18 December 1848 verzocht, en dat door de mededeeling van den 5den dezer is gewijzigd en in de Zitting van den 11den dezer opgehelderd door de verklaring van den voorzittenden Minister, strekkende om aan het Rijksministerie, eene onbeperkte volmagt te verleenen, tot het aanknoopen van onderhandelingen met Oostenrijk, betrekkelijk het aansluiten van den Staat aan het overige Duitschland."

De geheele Pruisische partij heeft voor het voorstel gestemd, de geheele Oostenrijksche partij heeft het verworpen. Na de stemming zijn er talrijke protesten ingediend en vele Afgevaardigden van de regter zijden hebben verklaringen ter tafel gebragt ter opheldering hunner stemming voor het voorstel.

VREDE-CONGRES TE BRUSSEL.

De Afgevaardigden uit de Engelsche Amerikaansche genootschappen van den Vrede hebben, ten gevolge van het te Brussel gehouden Congres in September 1848, uitgeloofd een' prijs voor de beste verhandelingen over de middelen ter verwezenlijking van de grondbeginselen, door die vergadering aangenomen.

Het Congres te Brussel heeft de vier volgende besluiten aangenomen:

1°. Het te wapen roepen, ten einde de verschillen tusschen de volken te beslechten, is eene gewoonte, die zoowel door de godsdienst, de rede, de regtvaardigheid en de menschelijkheid, als door het belang der volkeren wordt veroordeeld. Daarom is het voor de beschaafde wereld een pligt en een middel van behoud, de noodige maatregelen te nemen, welke tot eene algeheele afschaffing van den oorlog kunnen leiden.

2°. Het is van het hoogste belang bij de regeringen er op aan te dringen, dat men door middel van eene uitspraak door scheidsmannen, waarvan de bepalingen zouden zijn vervat in de traktaten, langs een' vreedzamen weg en overeenkomstig de regelen der regtvaardigheid, beslechte de verschillen, die tusschen de volkeren zouden kunnen rijzen. Bijzonderlijk daartoe aangestelde scheidsmannen, of een internationale Hooge Raad, zouden in het hoogste ressort uitspraak doen;

3°. Het is te wenschen, dat op een niet te zeer verwijderd tijdstip, een Congres der volkeren, zamengesteld uit vertegenwoordigers door hen gekozen, zich vereenige om een wetboek te vervaardigen, dat de betrekkingen tusschen de volkeren onderling regele. Het bestaan van zoodanig Congres en de aanneming van een wetboek, bekrachtigd door de goedkeuring van alle natien, zouden zekere middelen zijn, om tot een eerzamen vrede te komen;

4°. Er bestaat reden, eenbiedig de aandacht der Regeringen te vestigen op de noodzakelijkheid, om, door eenen algemeenen en gelijktijdigen maatregel, over te gaan tot een stelsel van ontwapening, dat, de lasten der Staten verminderende, tevens opheffe eene aanhoudende oorzaak van verbittering of ongerustheid. Het wederkeerig vertrouwen en het wederzijds bewijzen van goede diensten, zijn even voordeelig voor ieder land in het bijzonder, als voor de instandhouding van den vrede en voor de ontwikkeling van de welvaart der volkeren.

Het zal volstrekt noodig zijn, dat het eerste dezer besluiten ten grondslage strekke voor de verhandelingen, die ter mededinging worden ingezonden; de drie overige zullen kunnen strekken tot algemeene aanduidingen, zonder dat de schrijvers verpligt zijn, de maatregelen, die daarin worden voorgeslagen, aan te nemen of te verdedigen.

De meest mogelijke vrijheid wordt voorts aan de schrijvers gelaten bij de ontwikkeling der rationele en praktische middelen, ter bereiking van het doel, door het Congres beoogd, namelijk:

De afschaffing van den oorlog tusschen de volkeren.

De verhandelingen moeten in de Fransche taal geschreven zijn. Zij worden franco gezonden aan de Permanente Commissie van het Genootschap van den Vrede, rue Royale Neuve, N°. 43, te Brussel, en moeten uiterlijk den 1 Junij 1849 ingeleverd zijn. Elke verhandeling zal van eene spreuk zijn voorzien, welke zich insgelijks zal moeten bevinden op het opschrift van een verzegeld billet, inhoudende des schrijvers naam en woonplaats. Een Jury tot beoordeeling der verhandelingen zal worden benoemd uiterlijk veertien dagen vóór den termijn, bepaald tot het inleveren derzelve. De dagbladen zullen de namen der leden van dezen Jury bekend maken.

Een prijs van duizend franken

wordt door de Engelsche Amerikaansche genootschappen den schrijver uitgeloofd, die, volgens de uitspraak van den Jury, het best zal hebben voldaan aan de voorwaarden van het concours. De verhandeling van dezen wordt het eigendom der Permanente Commissie te Brussel. De prijs zal worden uitgereikt in de aanstaande Zitting van het Vredecongres op het vaste land van Europa in 1849. Eene gelijke som van *duizend* franken wordt ter beschikking gesteld der Permanente Commissie, Zitting houdende te Brussel, om uitgereikt te worden, indien daartoe redenen bestaan, bij wege van aanmoediging of van schadeloosstelling, aan de overige schrijvers.

AKADEMIE-NIEUWS.

PROMOTIE AAN DE LEYDSCHE HOOGESCHOOL.

Den 18den Januarij den Heer **W. M. Helmich**, van Zwolle, in de Regten, met *Theses*.

INGEZONDEN.

Aan den Edel Achtbaren Raad dezer stad is door de ondergeteekende Leden het navolgende voorstel ingediend:

Reeds in onderscheidene gevallen heeft de Raad openbaarmaking zijner handelingen verordend. Wij hebben de eer, voor te stellen, dat hij publiciteit als regel aanneme. Welligt schijnen de ondergeteekenden hierdoor de wet, die zonder twijfel hetgeen zij vragen binnen kort zal gebieden, vooruit te loopen. Wij vinden echter tot het doen van ons voorstel op dit oogenblik dringende aanleiding in het misbruik, dat sommige onzer medeleden, in ons oog, van publiciteit maken; daar zij besluiten van den Raad of maatregelen van Burgemeester en Wethouders in de courant aanvallen.

De ondergeteekenden erkennen, den pligt der Raadsleden anders te begrijpen, dan *zij* doen, welke wij in de dagbladen tegen handelingen der overheid zagen protesteren. Wij begrijpen, dat een Raadslid, hetwelk in punten van gewigt blijft verschillen van de meerderheid, zijn ontslag neme, en dit bij de burgerij verantwoorde; maar wij twijfelen, of het een geoorloofde vorm van verzet zij, wanneer hij, als lid, tegen het Collegie een beroep doet op het publiek. Het Reglement van Orde vergunt, onzes oordeels om eene zeer goede reden, aan leden van den Raad, die zich met een genomen besluit niet konden vereenigen, *slechts* aanteekening in de notulen, dat zij tot het besluit niet hebben medegewerkt. Zij hebben, bij de deliberatie, tegen het voorstel kunnen spreken en stemmen; doch zoodra het verordening is geworden, zijn zij verpligt, geenszins goed te keuren, maar die, tot dat zij wettig zij opgeheven, zoowel binnen als buiten den Raad te erkennen, en aan allen het voorbeeld van eerbied en onderwerping te geven. Naar onze gedachte moet zelfs de schijn, als of leden der regering de burgerij tegen de regering in het harnas zoeken te brengen, worden gemijd.

Hoe men echter hierover denke, dergelijke artikelen, als sommige leden van den Raad onlangs zich hebben veroorloofd in de courant te plaatsen, werpen op de handelingen van den Raad een schijnsch, eenzijdig en valsch licht, dat vooral in tijden van hartstogtelijke beweging verderfelijk kan zijn. De Raad is, gelooven wij, aan zijne roeping verschuldigd, tegen zoodanig gevaar van misleiding der burgerij te waken. En het eenig middel, zooveel wij weten, is volle, ware publiciteit zijner handelingen.

De ondergeteekenden stellen uit dien hoofde aan de vergadering voor, te besluiten:

Dat de opteekening van het verhandelde bij den Raad *in den regel* door den druk algemeen bekend zal worden gemaakt, behoudens de uitzonderingen, welke de Raad in bijzondere gevallen noodig moet oordeelen.

C. J. LUZAC.
J. A. DE PIEMERY.
THORBECKE.
OLIVIER.
BAERT.
J. v. HEUKELOM Jr.

Leyden, 15 *Januarij* 1849.

ADVERTENTIEN.

Heden overleed, na eene langdurige ziekte, mijn waardige Echtgenoot de Wel-Eerwaardige Zeer Geleerde Heer WILLEM NICOLAAS MUNTING, in den ouderdom van ruim 63 jaren. Na veertigjarigen Evangeliedienst, welke hij achtereenvolgens in de gemeenten *Eemnes-Binnen*, *Bodegraven*, *Wageningen*, *Hoorn* en laatstelijk alhier met naauwgezetten ijver en gemoedelijke trouw heeft waargenomen, was hem sedert het begin dezer maand een eervol emeritaat toegekend. Maar God heeft hem nu tot die ruste doen ingaan, waarnaar in den laatsten tijd zijn eenig verlangen zich uitstrekte.

LEYDEN, 13 Januarij 1849.

Wed. W. N. MUNTING, Geb. DE JONG.
mede namens de Kinderen des Overledenen.

Eenige algemeene kennisgeving.

Heden overleed mijn waarde Echtgenoot de Wel-Edel Gestr. Heer J. P. ROEMER, *Gepensioneerd Kolonel, Militie-Commissaris, Ridder der Orde van den Nederlandschen Leeuw, enz.*

SOESTERWOUDE, 13 Januarij 1849.

J. M. VERLOREN.
Wed. J. P. ROEMER.

Eenige Kennisgeving.

KOSTELOOS.

Uit een Exploit, gedaan door CORNELIS KAREL BIEGMAN, *Deurwaarder* te *Leyden*, den 15den Januarij 1849, behoorlijk geregistreerd, blijkt dat JOHANNES HENDRIK KETTENES, wonende te *Leyden*, aan zijne Huisvrouw JOHANNA GROEN, wier woon- of verblijfplaats is onbekend, heeft doen beteekenen, op de wijze vermeld bij art. 4 N°. 7 van het Wetboek van Burgerlijke Regtsvordering, het Vonnis bij verstek gewezen door de Arrondissements Regtbank te *Leyden*, in dato 21 November 1848 behoorlijk geregistreerd, houdende **ontbinding des Huwelijks**, tusschen hen den 18den Julij 1839 aangegaan, met veroordeeling in de Kosten.

Voor uittreksel deugdelijk verklaard door mij,

JAC. HAZENBERG, *Procureur*.

Mren REGENTEN *der R. C. Armen en Weezen*, brengen ter kennis van hunne gehchte, daarbij belanghebbende Stadgenooten, dat op heden de *vijfde uitloting van de rentelooze leening* voor hunne Armen heeft plaats gehad, en dat daarbij zijn uitgeloot de N°s. 61, 152, 32, 136, 69, 177, 82, 71, 59, 10, 103, 142, 64, 118, 183, 133, 62, 83, 165 en 8, waarvoor de gelden, tegen intrekking der Aanleelen, aan de respective Houders zullen worden betaald.

Zij betuigen tevens hunnen welgemeenden dank aan den onbekenden weldoener van wien, ten huize van den Regent BOSCH, een pak Kleedingstukken en *f* 20 in contanten is bezorgd.

Leyden, 15 *Januarij* 1849.

Mren Regenten voornoemd.
Namens dezelve:
v. HEES, *Secretaris*.

Er wordt *TE HUUR* aangeboden, een pas voor drie jaren nieuw opgebouwd **HUIS**, zeer gemakkelijk ingerigt, en gelegen op eene der deftigste standen. Te aanvaarden met primo Februarij aanstaande.

Adres onder letters **T. J.** bij den Boekhandelaar COUVÉE, op de Mare.

Eene zeer goede **6 Octaafs PIANO** *TE KOOP*, in net bewerkte Kast.

Te bevragen bij den Uitgever van dit Dagblad.

Bij **S. & J. LUCHTMANS**, te *Leyden*, is in het jaar 1846 uitgegeven:

Mr. J. BAKE,
Over de Vertegenwoordiging der Wetenschap, *f* 0.75.

Eene zekere genezing voor Hoofdziekte, Hoofdpijnen en zwakke en ontstelde Maag is het gebruik der Holloway's Pillen.

Niets heeft meerder invloed op het hart, de lever of longen dan de ongezonde toestand der Maag, hetgeen in den beginne verlies van eetlust, krachteloosheid en zwakte te weeg brengt. Gebruikt men in dat geval eenige giften *Holloway's Pillen*, dan ondervindt men spoedig dat dezelve het bloed zuiveren waardoor zij eenen heilzamen invloed op het gehecle gestel uitoefenen en krachten en gezondheid teruggeven.

Te bekomen te *Londen*, Strand 244, *Holloway's Etablissement*, en te *'s Hertogenbosch* bij J. STRAATMAN.

BEURSPRIJS VAN SCHULDBRIEVEN.

WOENSDAG, 17 JANUARIJ.

		Laagste Koers.	Hoogste Koers.	Gesloten.
NEDERLAND, Werkelijke Schuld	à 2½ pCt.	49⅛	49⅛	49⅛
Dito Certificaten	» 3 »	59⅛	59⅛	
Dito dito	» 4 »	76⅛	76⅝	
O. I. Leening	» 4 »			
Amortisatie Syndicaat	» 3 »	76⅛		
Handel-Maatschappij	» 4 »			
Haarlemmermeer	» 4 »			
Aandeelen Rijn-Spoorweg	» 4 »	80⅛		
Aand. Holl. Spoorweg Maats.				
BELGIE, Certificaten	» 2½ »			
Dito Dito	» 2½ »			
Dito bij ROTHSCHILD	» 2½ »	42	42⅜	42⅛
SPANJE, Leen. bij Ardoin van 85 £	» 5 »	11⅛	11⅛	11⅛
Dito dito Onbep. Stukken	» 5 »	10⅝	10⅝	
Dito Binnenl. à 6 m.	» 3 »	19⅛	20⅛	20⅛
Coupons Ardoins				
PORTUGAL, te Londen	» 3 »	26⅜	26⅝	
Dito dito	» 4 »	27⅛	27⅜	
RUSLAND, Obl. HOPE 1798 en 1816	» 5 »	101	101⅛	
Dito dito 1828 en 1829	» 5 »	101		
Cert. bij dito 1831 en 1833	» 5 »	89⅞		
Dito bij HOPE	» 4 »	80⅝	80⅝	
Dito bij STIEGLITZ & Co.	» 4 »	80⅛		
Certificaten te Hamburg	» 5 »			
Inschrijving in Assign.	» 6 »			
Certificaten van Dito	» 6 »	61⅛	61⅛	
POLEN, Certificaten	» 4 »			
Dito Aandeelen met Loting	fl. 300 *f*			
Dito dito	» 500 »	128	128⅛	
PRUISSEN, Loten van 50 R.	» » »			
OOSTENRIJK, Oblig. Weener Bank	» 5 pCt.			
Idem				
Oblig. Metalliek	» 5 »	73⅛	74	73⅝
Idem	» 2½ »	38⅛	39⅛	
Aandeelen 28 Mei 1834	*f* 500 *f*			
Idem 1 April 1839				
NAPELS, Certif. bij Lam. en Bouw. à 5 pCt.				
BRAZILIE	» 5 »	80	80⅛	
MEXICO		26⅛	26⅛	26⅛
AMERIKA,				
Dito Bankactien				
GRIEKENLAND	» 5 »	3⅛	3⅜	4
VENEZUELA	» 2½ »	20⅛	20⅛	

Te Leyden ter Boekdrukkerij van J. G. LA LAU.